

med omtrent 100-aarig Bøg, som stammer fra den nærmeste Tid efter Fredskovsforordningens Ikrafttræden, er der nu lagt et Net af Afdelinger, som er foryngede, saa at Skoven er bleven langt mere aaben end tidligere og har mistet en Del af den Lunhed, som de større Fugle og Træerne med sætter saa megen Pris paa. For Forstmanden er Idealet, at der af hver Træart findes lige store Arealer af alle Aldre passende fordelt over Skoven, og dette Ideal arbejdes der henimod af alle Kræfter, baade her og i Udlandet. Men Rovfuglenes Ideal er de store, samlede, ensaldrende Bevoksninger, som vi aldrig vil faa igen, og Forholdene i vore Skove vil fremtidig snarere blive daarligere end bedre for dem.

De stærke Udhugninger skal jeg ikke komme nærmere ind paa blot gøre opmærksom paa, at de mange forladte Rovfugle-reder ofte findes i nys udhuggede Bevoksninger.

Nogen Forandring i Skovbehandlingen af Hensyn til Rovfuglene kan ikke ventes, og vi maa derfor være forberedt paa at se vore ynglende Rovfugle fremdeles aftage i Tal, selv om alle Landets Jægere nedlægger Vaabnene, hvilket vanskeligt kan realiseres, og alle Ægsamlere resignerer, hvilket nu slet ikke kan tænkes. Men de Rester vi har, maa vi nu frede om inden for passende Grænser.

Noget af denne lille Artikel, der i Hovedsagen er skrevet i 1908, har været optaget i Dansk Jagttidende 1908.

FUGLESANG OM MORGENEN.

AF

CARL KOCH.

Enhver ved, at Natursansen i Reglen begynder som Sans for de sjældne og paafaldende Fænomener. Dreng, der samler Naturgenstande, samler især paa »sjældne« Eksemplarer. Og det er jo ogsaa utvivlsomt, at der altid er noget i høj Grad stimulerende ved at se noget sjældent. Det er morsomt at faa overrakt en Rosenstær med Spørgsmaal om, hvad det er for en mærkelig Fugl, eller at se et Par Guldpiroler i sin Have.

Men efterhaanden som Natursansen udvikler sig, faar den dog ogsaa Form af Sans for det jævne, der ses og høres hver Dag, det almindelige, som ved nærmere Eftersyn er saa rigt paa

Mangfoldighed og Forskel, saa interessant for Beskuelsen, saa umærkelig lægende for Sindet.

I de fleste Haver lyder der et Par Maaneder igennem en Fuglesang, som ikke skildres udtømmende ved, at der i al flad Almindelighed siges: »Fuglene synger!«, men som bydes os af en hel Mængde Arter, hvis Stemmer er højst forskellige og bruges højst forskelligt. Og at kende Fuglelivet bestaar derfor bl. a. i at kunne udsondre de enkelte særskilte Stemmer og derefter bedre høre deres Samklang.

Og ligesom hver Aarstid faar sit Særpræg og sin Stemning bl. a. ved de Fugle, der høres og ses, saaledes ogsaa de enkelte Tider i Døgnet. Der er stor Forskel paa de Lydmasser, som Fugleverdenen byder os et Sommerdøgn om Morgenen, om Midt-dagen og ved Midnat. Jeg vil her meddele nogle Iagttagelser om Fuglesangen om Morgenen.

Min Have ligger paa Syd- og Sydvestskraaning af en Bakke, Bøgebjærg, ca. 100 Fod høj, $\frac{3}{4}$ Mil Øst for Kalundborg. Ganske nær Syd for Haven er der et lille Mosekær med Dunhammer, Siv og andre Vandplanter og med en Del Tuer. Mit Soveværelses Vinduer vender ud til Haven.

Ifjor laa jeg en Nat vaagen fra ca. Kl. 2—4. Og jeg benyttede da Tiden til at optegne Fuglene, efterhaanden som de begyndte at synge. Det samme gentog sig nogle Gange i denne Sommer. Jeg fik saaledes nogle Lister over Fuglenes Opvaagen.

Den 28 Maj 1911 hørte jeg følgende Fugle (Solopgang 3,42):

Kl. 2,30. Mange Solsorter. Enkelte var begyndt noget før.

- 3,05. Bogfinke.
- 3,10. Hane.
- 3,12. Spurv.
- 3,12. Forstuesvale.
- 3,30. Fasan.
- 3,30. Stær.
- 3,35. Svenske.
- 3,43. Gulbug.
- 3,35. Stillits.
- 3,50. Havesanger.
- 3,55. Ringdue.

Den 29 Maj ser Listen saaledes ud (Solopgang 3,41):

Kl. 2,30. Solsort.

- Kl. 3,00. Gøg.
- 3,05. Krage.
- 3,07. Bogfinke.
- 3,15. Stær.
- 3,16. Spurv.
- 3,18. Forstuesvale.
- 3,22. Fasan.
- 3,22. Jernspurv.
- 3,40. Svenske.
- 3,40. Stillits.
- 3,50. Havesanger.
- 3,50. Ringdue.

Den 31 Maj 1911 (Solopgang 3,39):

- Kl. 2,30. Solsort.
- 2,43. Gulspurv.
- 2,44. Havesanger.
- 2,50. Gøg.
- 2,55. Gulbug.
- 3,03. Bogfinke.
- 3,03. Fasan.
- 3,05. Spurv.
- 3,10. Rørhøne.
- 3,15. Stær.
- 3,25. Løvsanger.
- 3,30. Hane.
- 3,40. Krage.

Den 11 Juni 1910 (Solopgang 3,30):

- Kl. 2,15. Solsort.
- 2,15. Gøg.
- 2,30. Havesanger.
- 2,44. Gærdesanger.
- 3,00. Bogfinke.
- 3,10. Stillits.
- 3,10. Spurv.
- 3,24. Svenske.
- 3,36. Skade.
- 3,37. Stær.

Alle disse Morgener var det stille og klart Vejr.

Kan man nu uddrage nogle almindelige Træk af disse spredte Iagttagelser? Ja vistnok! Men først maa man se bort fra nogle

Uregelmæssigheder, som kan skyldes rent tilfældige Aarsager. Naar f. Eks. Havesangeren 11 Juni begyndte at høres 2,30, 31 Maj 2,44, men 28 og 29 Maj først 3,50, altsaa over en Time senere, — naar Kragen 29 Maj høres 3,05 og 31 Maj 3,40, og naar Gøgen 11 Juni høres 2,15 og 29 Maj 3,00, saa er det naturligvis tilfældige Forskelle.

Men ind imellem disse Tilfældigheder ses dog nogen Lovmæssighed.

Der kan jo ingen Tvivl være om, at Fuglenes Opvaagnen staar i Forhold til Solopgangen. Og nu kan man ganske vist ikke konstatere dette, naar Talen er om to paa hinanden følgende Dage. Men man lægger dog Mærke til, at Fuglene i det hele er tidligere paa Færde den 11 Juni, da Solen staar op 3,30, end den 28 Maj, da den staar op 3,42.

Dernæst er det klart, at ved selve Solens Opgang er i det hele alle Fuglene vaagne.

Og endelig lader der sig dog — selv med disse faa Iagttagelser som Grundlag — opstille en Rækkefølge.

Ser man bort fra de ovenfor nævnte Tilfældigheder, kan man vist fastslaa, at Solsorten er Nr. 1 som Morgenmand. Over en Time før Solopgang tager den fat. I over en halv Time er den næsten eneraadende, og dens Sang fylder i en Tid hvert Sekund; der er jo mange om det, og det lyder, som om de svarede hinanden. Gøgen er ogsaa tidlig oppe. Saa kommer Bogfinken, temmelig regelmæssigt en halv Times Tid før Solopgang. Og nu behersker den Sangen en Stund, medens Solsorten stilner af: flyver ud. Lidt efter Bogfinken kommer Husfuglene, Stær, Spurv og Svale. Fasanen vaagner ude i Marken med sit hæse Skrig, der ikke ligner Danmark, men lyder af fjerne Skoves Vildnis. Rørhønen vaagner i Kæret med sin lille hyggelige Trille. Og til sidst — lige omkring Solopgang — vaagner Svensken og Ringduen.

ANMELDELSER.

J. E. V. BOAS: RAAGERNE OG RAAGESKADE I DANMARK.

(12. Beretning fra de samvirkende danske Landboforeningers plantepatologiske Forsøgsvirksomhed.)

Fra mange Sider er der jo i de senere Aar klaget over den Skade, Raagerne (*Corvus frugilegus*) foraarsager her i Danmark, idet det tillige antages, at deres Tal er taget stærkt til. Det er derfor meget betimeligt, at der er foretaget en Undersøgelse af, hvorledes